

Nederlands Forensisch Instituut helpt politie bij onderzoek

Een moderne groenglazzen kubus tekent zich af tegen de horizon zodra je vanaf de A4 Den Haag in rijdt. Bij binnenkomst blijkt het gebouw van het Nederlands Forensisch Instituut veel lichter dan de buitenkant doet vermoeden. Een glanzende marmeren gang leidt naar een balie waar de strenge beveiliging iedere bezoeker controleert. Een smalle draaideur voert vervolgens naar een gigantische hal waar de bezoekers wachten op hun afspraak. De plafonds zijn hoog en zonlicht valt in schuine strepen naar binnen. Het gebouw oogt ruim en sfeervol. De route die jaarlijks ruim 500 lijken afleggen binnen het NFI is echter heel anders.

Het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) is de instelling waar politie en Openbaar Ministerie terecht kunnen voor hulp bij strafrechtelijk onderzoek. Het NFI doet wetenschappelijk onderzoek waarvan de resultaten kunnen dienen als bewijs in een rechtszaak, of worden gebruikt voor het vinden van daders na een niet-natuurlijk sterfgeval. Een belangrijk onderdeel van dit wetenschappelijk onderzoek is de gerechtelijke sectie. Vijf pathologen en zes sectieassistenten voeren gezamenlijk honderden secties per jaar uit. Maar hoe gaat dit precies in zijn werk?

Linda van der Plas

‘Om secties zo goed mogelijk uit te voeren is het belangrijk om nauw samen te werken met de verschillende ketenpartners,’ zegt Linda van der Plas, forensisch adviseur bij het NFI. ‘De Forensische Opsporing van de politie moet bijvoorbeeld voor de sectie al sporen van het lichaam afnemen, anders kunnen die verloren gaan.’ In Nederland bestaan zeven samenwerkingsverbanden tussen politie en het NFI: de zogeheten FSO's, Forensische Samenwerking in de Opsporing. Een daarvan is in Amsterdam opgericht. De forensisch adviseur is de schakel tussen de verschillende partijen. Van der Plas werkt daarom niet alleen in Den Haag maar deels ook op de Kabelweg in Amsterdam.

Een lichaam wordt in beslag genomen als een Officier van Justitie besluit dat sectie moet worden uitgevoerd - bijvoorbeeld

als een slachtoffer door messteken of kogelschoten om het leven is gekomen. Het onderzoeksteam neemt dan contact op met de forensisch adviseur. Die adviseert over het onderzoek en maakt afspraken met het NFI zodat de sectie zo snel mogelijk uitgevoerd kan worden.

Afdeling pathologie

De lichamen komen altijd binnen aan de achterzijde van het pand. Een grote zwarte schuifdeur leidt naar de afdeling pathologie. Begrafenisondernemers rijden hun lijkauto naar binnen en komen terecht in een ruimte

‘Van alle organen bewaren we een klein stukje in een potje’

die nog het meest aandoet als een grijze bakstenen garage. Sectieassistenten plaatsen de kist op een grote weegschaal en vervolgens in een vreemdsoortig ijzeren apparaat. Verlichte getallen en kleine vierkante deurtjes verraden dat het om een koelcel gaat. In de koelcel kunnen drie lichamen boven elkaar worden bewaard. Zodra de sectiekamer gereed is voor gebruik, schuiven de assistenten het lichaam in een kleine lift die een verdieping hoger rechtstreeks in de sectiekamer uitkomt. Zelf nemen ze de trap.

Wie niet beter zou weten zou denken dat hij dan in een hip kantoorpand terecht is gekomen. Een hypermoderne, witte gang met glazen deuren strekt zich meters ver uit. Alleen de microscopen, plastic lichamen en skeletten en verraden dat het toch echt om de afdeling pathologie gaat.

In een speciaal daarvoor bestemde kamer wacht de begrafenisondernemer aan een gezellige ronde tafel tot ‘zijn’ overledene weer mee terug kan naar het mortuarium. Van der plas: ‘Dat betekent veel kopjes koffie want een sectie kan uren duren.’

De sectiekamer wordt ondertussen voorbereid door de assistenten. In de televisieserie CSI zijn die altijd mysterieus schemerig, hier blijken ze minder spannend. De sectiekamer lijkt op een operatiezaal in een ziekenhuis en wordt verlicht door felle tl-buizen. ‘Anders zie je natuurlijk niks,’

zegt John Barendrecht, een van de zes sectieassistenten. Hij was jarenlang begrafenisondernemer voordat hij twaalf jaar geleden sectieassistent werd. Bijna alles in de kamer is wit behalve de grote roestvrijstalen tafel in het midden.

Hoewel, tafel... dit is een grote bak met ronde gaten waar bloed en ander vocht in kan weggelopen. Een grote gele tuinslang wordt gebruikt om het lichaam schoon te spoelen tijdens de sectie. Barendrecht: ‘We willen het een beetje schoon houden zodat de politieagenten niet onderuit gaan,’ zegt Barendrecht. Barendrecht vindt het

John Barendrecht

'Je ziet soms gruwelijke dingen, maar dat geldt ook voor politieagenten'

werk niet luguber; 'Ik heb de interessantste baan ter wereld en ik heb er nog nooit een nacht van wakker gelegen.'

Een deur verder is de kamer van de assistenten. Wie hier een blik naar binnen werpt kan zich moeilijk voorstellen

dat deze ruimte het domein is van de zes mannen die dit werk doen. Een witte pluche poedel hangt aan het plafond en een antieke klok en vrolijke familiekieken versieren de muur. 'Ik begrijp wel dat mensen veel vragen hebben over mijn vak,' zegt Barendrecht. 'Je moet een bepaalde passie en drive hebben om dit beroep uit te voeren, anders kan ik het ook gewoon niet uitleggen.'

Plakjes

Als de assistenten en de forensisch patholoog zich hebben omgekleed, start de sectie. Een set van vast omschreven handelingen moet voorkomen dat de patholoog iets over het hoofd ziet. Het lichaam wordt eerst uitwendig onderzocht op letsels, littekens en andere uiterlijke kenmerken. Daarna volgt een inwendig onderzoek. De assistenten openen het lichaam op drie plaatsen; aan de voorzijde, aan de achterzijde en in het achterhoofd. Met speciale medische instrumenten halen zij de organen eruit en geven deze door aan de patholoog. Een patholoog is een geneeskundige die gespecialiseerd is in het achterhalen van de doodsoorzaak van mensen. Hij of zij inspecteert de orga-

nen op ziektes en letsels om zo te kijken wat er is gebeurd. Van de belangrijkste inwendige organen zoals het hart en de hersenen wordt een plakje afgesneden en bewaard voor microscopisch onderzoek in het laboratorium. Er wordt ook nog materiaal bewaard voor eventueel DNA-onderzoek en lichaamssappen voor toxicologisch onderzoek. Daarnaast worden altijd foto's gemaakt tijdens de sectie. Bij twijfel over de doodsoorzaak wordt overlegd met andere deskundigen. 'Het is bijvoorbeeld mogelijk dat iemand een klap krijgt en daarna toch overlijdt aan een hartkwaal,' zegt Bela Kubat, patholoog. 'In zo'n geval overleggen we met een arts op dat gebied.' Kubat volgde ruim 15 jaar lang verschillende medische opleidingen om uiteindelijk deze functie te vervullen. En hoewel zij uit een gezin van pathologen komt - haar beide ouders gingen haar voor - was dit op jonge leeftijd niet haar planning. 'Toch zou ik er nu direct weer voor kiezen als ik alles kon overdoen.'

Grauwe ruimte

Na de sectie wordt het lichaam weer teruggebracht in de oorspronkelijke staat.

De assistenten leggen de organen terug en hechten de gaten in het lichaam weer dicht. Daarna begint het opruimen. Stukjes van de organen worden in pakketjes, flesjes, buisjes en potjes gestopt en

voorzien van stickers met nummers voor verder onderzoek of opslag. Deze monsters worden naar de opslagruimte op de begane grond gebracht waar ook de lijkauto binnenkwam. In de grauwe ruimte staan ongeveer tien vriezers. In stellingkasten staan kartonnen dozen en kisten tot het plafond opgestapeld met labels als 'gebit', 'schedel' en 'botten'. Ondanks alle menselijke resten is de ruimte volledig geurloos. Honderden kleine potjes staan in een grote kast. 'Voor alle zekerheid wordt tijdens elke sectie nog een heel klein stukje van alle organen in een potje gestopt,' zegt Barendrecht. 'Soms willen familieleden achteraf toch nog een ander onderzoek omdat zij toch nog achterdochtig zijn of zich niet bij de uitkomst willen neerleggen. Daarom noemen we ze spijtpotjes.'

De patholoog schrijft na de sectie een uitgebreid rapport en stuurt dit naar justitie. Vaak moet hij of zij ook nog naar de rechtbank om het rapport toe te lichten. Voor Bela Kubat is dit niet het belangrijkste onderdeel van haar werk; 'Ik ben bovenal een dokter. Ik wil een goede diagnose stellen. Ik wil weten waar iemand aan is overleden. Dat is mijn passie.' Natuurlijk vindt zij haar werk weleens moeilijk, ziet ze soms gruwelijke dingen: 'Maar goed, dat geldt natuurlijk ook voor menig politieagent.'

Tekst: Marlene Rooseman

Foto's: NFI en Nick Hogeveen

'Ik heb er nog nooit een nacht wakker van gelegen'